

M skjuter euron på framtiden

Moderaterna skärper sina krav för att Sverige ska gå över till euron. Villkoren är så tuffa att det kan dröja till 2020 innan ett svenskt medlemskap kan bli aktuellt. Partiet sänker också sin ambition för klimatmålen.

Moderaterna ställer nya hårda krav för att Sverige ska gå över till euron. ”Just genom att vi alltid har varit ett EU-vänligt parti så har vi också rätten att komma med invändningar”, säger Hans Wallmark, ordförande i riksdagens utrikesutskott och den som har lett Moderaternas arbete med valplattformen.

Foto: INGVAR KARMHED

30 mars 2013 kl 07:58 , uppdaterad: 30 mars 2013 kl 10:42

”Det är rätt skönt att vi inte är med i euron”. Året är 2011 och finansminister Anders Borg (M) intervjuas i SVT:s Agenda. På frågan om han är glad att ja-sidan förlorade folkomröstningen 2003 svarar han: ”I det läget vi är nu känns det inte som en nackdel för Sverige”.

Landet har precis klarat sig ur en finanskris och finansministern är lättad över att Sverige har kunnat förlita sig på sina egna stabila statsfinanser.

Men så sent som våren 2009 förklarar Moderaterna, i sitt manifest inför valet till Europaparlamentet, att ”vi är positiva till ett svenskt deltagande i eurosamarbetet”.

Partiet vill utreda konsekvenserna av ett ”utanförskap från euron”.

Sedan dess har nästa kris slagit till. Euroländerna Grekland och Italien har varit på randen till kollaps. Nu är det Cyperns tur.

När Moderaterna förbereder sig inför EU-valet 2014 är tongångarna därför andra. Fokus ligger på jobb, sysselsättning och ekonomi.

I titeln på plattformen ingår Moderaternas favoritord men den här gången med ett tillägg: ”Ansvar och möjligheter”. Men den EU-kritik som Moderaterna kom med inför valet 2009 har fått ytterligare udd.

– Just genom att vi alltid har varit ett EU-vänligt parti så har vi också rätten att komma med invändningar, säger Hans Wallmark, ordförande i riksdagens utrikesutskott och den som har lett Moderaternas arbete med valplattformen.

I förslaget till valplattform slås visserligen fast att Moderaterna är positiva till en gemensam valuta inom EU. Men för att ett svenskt medlemskap ska kunna bli aktuellt krävs en allvarlig uppräckning från euroländerna.

– Om man har bestämt sig för att ett antal regler är grundläggande för att det ska fungera, då är det rimligt att man försöker efterleva dem, förklarar Hans Wallmark.

I valplattformen ställs tuffa villkor för ett svenskt euromedlemskap. Ett sådant kan ”endast” bli aktuellt inom ramen för ett ”välskött” eurosamarbete där medlemsländerna följer de finanspolitiska ramverken och bedriver en ansvarsfull ekonomisk politik, slås det fast.

Lars Calmfors är professor vid Institutet för internationell ekonomi vid Stockholms universitet och euroexpert:

– Det förefaller som att Moderaterna ställer mycket strikta krav för att Sverige ska kunna bli medlem i samarbetet. Formuleringarna måste rimligen tolkas som att budgetunderskotten i euroländerna ska ha kommit ner under 3 procent av BNP, eller till och med under finanspaktens strängare krav på högst 0,5 procent av BNP.

Nästan alla EU-medlemmar bryter i dag också mot regeln som säger att statsskulden inte får överstiga 60 procent av BNP. EU-kravet är nu att den offentliga skuldkvoten bör minska med i genomsnitt en tjugondel varje år under en treårsperiod.

Enligt Lars Calmfors kommer merparten av euroländerna inte att lyckas leva upp till det kravet ”på åtskilliga år”.

– Partiets formulering kan tolkas som att skuldkvoterna ska ha reducerats ganska kraftigt. Rimligen betyder skrivningarna därför att det kommer att ta många år, troligen minst till 2020, innan frågan om ett inträde i euron kan bli aktuell för Moderaterna, säger Lars Calmfors.

Hans Wallmark vill inte själv tolka när de moderata villkoren kan vara uppfyllda.

– Jag önskar att jag hade den kristallkulan, säger han men tillägger att han bedömer att det inte handlar om ”överskådlig tid”.

Vid sidan av de ekonomiska villkoren måste det också till en bred uppslutning innan Moderaterna är beredda att väcka frågan om att överge den svenska kronan, understryker Hans Wallmark.

Även Socialdemokraterna måste vara beredda att driva frågan och svenskarna i stort måste vara med på vagnen. Hans Wallmark utesluter för egen del inte en ny folkomröstning som kan visa var folket står.

– Men förutsättningarna för en uppslutning är att det finns en euro som fungerar.

I sin nya EU-politik sänker Moderaterna också ambitionen när det gäller klimatet.

2009 gick partiet till val på en minskning av EU:s koldioxidutsläpp med minst 30 procent till 2020 ”oavsett om ett internationellt avtal nås eller inte”.

Nu ställer sig partiet däremot bakom EU:s klimatmål om att växthusgaserna ska minska med 20 procent till 2020, trots att det finns möjligheter för länderna att ha egna högre målsättningar.

– De här gemensamma EU-reglerna är bra för hela världen om alla genomför dem. Vi skulle kunna ha mycket högre egna ambitioner, absolut. Men Sverige svarar bara för 0,1 procent av de klimatpåverkande utsläppen.

Moderaterna ställer nya hårda krav för att Sverige ska gå över till euron. ”Just genom att vi alltid har varit ett EU-vänligt parti så har vi också rätten att komma med invändningar”, säger Hans Wallmark, ordförande i riksdagens utrikesutskott och den som har lett Moderaternas arbete med valplattformen.

Kompisar från förr. Statsminister Fredrik Reinfeldt och premiärminister David Cameron har samarbetat kring bland annat en bantad EU-budget.

Lena Hennel

08-13 51 12 lena.hennel@svd.se